

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

34170 Gorica, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177

PODUREDNISTVO:

34135 Trst, Vicolo delle Rose, 7 - tel. 414646

Polletna naročnina . . . . . L. 1.500

Letna naročnina . . . . . L. 3.000

Letna inozemstvo . . . . . L. 4.000

Poštno čekovni račun: št. 24/12410

Leto XXIII. - Štev. 46 (1177)

Gorica - četrtek, 25. novembra 1971 - Trst

Posamezna številka L. 80

Po končanem ljudskem štetju

V Italiji se je končalo enajsto ljudsko štetje. Poverjeniki so pobrali vprašalne pole. Te sedaj prepisujejo na posebne kartone, ki bodo prišli v elektronske računalnike, ti pa bodo izdelali podrobne podatke. Tako se danes dela pri statistikah večjega obsega. Zato je sedaj mogoče izreči le nekaj splošnih sodb o poteku ljudskega štetja, ki je imelo v tržaški in goriški pokrajini še poseben značaj zaradi protestov slovenske manjšine.

Najprej je mogoče reči, da je štetje bilo pripravljeno in izvedeno »alla italiana«. Danes je to že znana prislovica za zadevo, ki se ne vzame resno, čeprav bi morala biti resna. Ljudsko štetje je namreč resna zadeva. Toda kdo je kaj vedel o tem štetju, predno se je začelo? Dnevni časopisi, ki toliko praznih stvari pišejo vsak dan, niso štetju posvetili skoro nobene pozornosti v tem smislu, da bi ljudstvo pripravili in poučili, kako bo štetje potekalo. Tudi radio in televizija, ki sta v državnih rokah, sta o tej važni zadevi premalo govorila in jo razložila.

Zato nismo državljani vedeli, kaj bomo morali pripraviti povedati pri štetju. Vlada je sicer izdala neko posebno knjižico z navodili o štetju, toda to knjižico je dobil človek v roke šele skupaj z vprašalno polo. Manjkala je torej psihološka in tehnična priprava državljanov na ljudsko štetje.

Druga pomanjkljivost je bila vprašalna pola sama. V njej je bilo toliko in tako zapletenih vprašanj, da je bil srečen tisti, ki se je v njih spoznal. Samega sebe ne prštevam med najbolj zabite italijanske državljane, toda ko so mi prinesli vprašalno polo, sem kljub priloženi tiskani razlagi in razlagi poverjenika le stežka razumel, kaj vsega moram v odgovorih navesti. Opravljal sem delo po najboljših močeh, toda poverjenik je moral kljub temu še to in ono popraviti. Če se je meni tako zgodilo, kako je bilo z drugimi? Preveč podrobnih vprašanj je bilo, da bi vsak državljan mogel prav odgovoriti, in preveč delikatnih vprašanj, da bi hotel vsakdo po pravici povedati. Res je, da so zatrjevali na pristojnih mestih, da so podatki tajni. Vendar vsi vemo, koliko ostane tajnosti v italijanski birokraciji.

NEPRIPRAVLJENI TUDI Z NAŠE STRANI

Štetje je pa pri nas zadobilo nepričakovano še nov zaplet. Zadnji trenutek so se namreč oglasili slovenski politiki z zahtevo, da bi morali slovenski ljudje dobiti v roke vprašalne pole v slovenskem jeziku. Zadevo so sprožili najprej v Trstu, od tam se je razširila na Goriško. Slovenski časopisi, razen našega lista, so se za to zahtevo postavili, mi pa smo molčali. Zakaj? Ker je tudi to bilo pripravljeno »alla italiana«.

Naši politiki so že dolgo prej vedeli, da bo ljudsko štetje. Vedeli so tudi, kako bo potekalo. Če niso vedeli, naj bi se bili informirali. Akcija, ki so jo hoteli izpeljati, bi namreč zahtevala dolgo in kapilarno pripravo. Kaj so namreč hoteli doseči z zahtevo po vprašalnih polah v slovenskem jeziku? Pravico, ki jo imamo kot Slovenci, da se v javnosti upošteva naš jezik? Zelo prav, toda tako stvar bi bilo potrebno psihološko in organizacijsko pripraviti. Zgodilo se je pa, da so šele ob razdeljevanju vprašalnih pol začeli o tem pisati. Jasno je bilo, da taka akcija, pripravljena na »brzo« roko, kot pravijo Srbi, ni mogla uspeti, kot tudi ni.

So morda z zahtevo po vprašalnih polah v slovenskem jeziku želeli neuradno prešteti, koliko je nas Slovencev? Če so imeli ta namen, je bilo še bolj neprimerno, da so nas za tako resno zadevo tako slabo pripravili, oziroma da nas niso nič pripravili.

Če hočem biti odkrit, res nisem razumel, čemu so naši politiki s »Primorskim dnevnikom« na čelu začeli zadnji hip zahtevati od nas, naj ne izpolnimo vprašalnih pol, če so te samo v italijanski.

Dolžnost politikov pa je bila, nam zade-

vo tako razložiti, da bi lahko vsi razumeli, zakaj moramo zahtevati pri ljudskem štetju vprašalno polo v slovenskem jeziku. Resne zadeve naj se resno pripravijo in razložijo. Kadar pameten človek česa ne razume, molči. Zato je tudi naš list ob ljudskem štetju molčal. Danes smo pa povedali, zakaj je molčal, ker so nas nekateri o tem vprašali.

MIKLAVZ BOZIC

Posvet ital. škofovske konference

V Rimu se je 9. novembra sestalo predsedstvo italijanske škofovske konference. Posvet je trajal tri dni. Razpravljali so o vprašanjih, ki naj bi jih obravnavala prihodnja škofovska konferenca, ki bo od 24. do 29. aprila prihodnjega leta.

Na vrsti bo brez dvoma vprašanje spremembe konkordata in z njim v zvezi druga vprašanja. Govori se tudi, naj bi praznike med tednom prenesli vedno na soboto ali celo na bližnjo nedeljo. Nastaja vprašanje, kaj bodo k temu rekli delavski sindikati, ker bi se zmanjšalo število dela prostih dni.

Predsedstvo italijanske škofovske konference se bo zbralo še enkrat in sicer od 22. do 24. februarja, ko bo določilo dokončen program za zasedanje škofovske konference.

Poslanec Ferri v Gorici

Glavni tajnik italijanske socialdemokratske stranke Mauro Ferri je italijanski javnosti dobro znan zlasti po doslednem stališču, ki ga zagovarja glede italijansko-jugoslovanske meje. Takole trdi: S tem, da je ustanovljeno Svobodno tržaško ozemlje, je izgubila Italija oblast nad cono A in B tega ozemlja. Ko sta si leta 1954 z londonsko pogodbo Italija in Jugoslavija to področje razdelili ter je Italija dobila cono A, Jugoslavija pa cono B, je Italija znova postala suverena v območju cone A, ne pa v onem cone B. Če bi se sedaj vladi Italije in Jugoslavije sporazumeli v izjavi, da smatrata svoje meje za dokončne, bi to za Italijo ne pomenilo — kot to trdijo razni desničarski in nacionalistični krogi — odpoved con B, kajti ne moreš se nečemu odreči, kar ni več tvoje.

Treba je priznati, da ima poslanec Ferri dosti več poguma pa tudi moralne poštenosti kot razni politiki iz demokratskih vrst, ki se o tem vprašanju še vedno nočejo izjasniti. Še posebej pa moramo Ferrija občudovati, da si je upal svoje stališče zagovarjati tudi v Gorici, ki ima še vedno nekaj takih, ki odrekaajo sedanji meji njeno dokončno veljavnost.

Nastop poslanca Ferrija v gledališču G. Verdi je bil javljen za 11. uro v nedeljo 21. novembra. Ponoči je bilo raztresenih po goriških ulicah vse polno letakov, ki so napadali Ferrija in dokazovali, da je bivša cona B še vedno italijanska.

Med govorom v dvorani je bil Ferri večkrat prekinjen od raznih desničarskih prenapetežev, ki pa jih je policija hitro od-

Kot smo že poročali, je bil pretekli teden na uradnem obisku v Rimu avstrijski državni sekretar Franz Jonas. V četrtek 18. t. m. ga je sprejel tudi sv. oče Pavel VI. v zasebni avdienci

Škofovska sinoda in narodne manjšine

Odločni nastop škofa dr. Janeza Jenka

Na škofovski sinodi, ki se je pravkar zaključila v Rimu, je med razpravo o pravičnosti v svetu spregovoril v imenu jugoslovanske konference koprski škof dr. Janez Jenko. Zahteval je, naj Cerkev obsodi hkrati z rododomom narodov in plemen tudi načrtno uničevanje narodnih manjšin. Prav tako naj poskrbi za učinkovito dušnopastirsko delo med izseljenci. S tem je svetovno javnost, in še zlasti katoliški Cerkev, opozoril na dvojno najbolj bolečih problemov, ki ogrožata sam obstoj slovenskega ljudstva.

Škof Jenko je spregovoril v ponedeljek 18. oktobra popoldne. V posegu za pravično postopanje z narodnimi manjšinami je prikazal — ne da bi imenoval kogar koli — tragično usodo slovenskih manjšin v Avstriji in v Italiji, ki izumirata kot žrtev uzakonjene krivičnosti in izigravanja mednarodnih sporazumov. In še zlasti je zahteval, naj Cerkev, ki na sinodi razmišlja o lastni odgovornosti v

vprašanih pravičnosti, jasno obsodi krivice, ki jih manjšine trpe na »cerkvenem in verskem področju«, saj grobo kršijo božje zapovedi in krščansko pravičnost.

TRPLJENJE NARODNIH MANJŠIN

Te jasne in odločne besede, povedane v imenu celotnega jugoslovanskega škofovskega zbora, pred zastopniki vesoljnega cerkvenega episkopata, so vključile krivice, ki jih trpijo narodne manjšine, predvsem slovenske, v sklop težkih krivic, ki obremenjujejo celotno človeštvo.

Škof dr. Jenko je takole spregovoril:

Jugoslovanska škofovska konferenca misli, da je shema o pravičnosti v svetu dobra kot podlaga za razpravo, sodi pa, da bi jo bilo potrebno v nekaterih točkah dopolniti.

1. K št. 40: Pravica do napredka vključuje obsodbo vseh tistih oblik pritiska, ki drže slabotnejše narode v odvisnosti. Želimo, da se tukaj izrečno obsodi pomor celih rodov in plemen, kar se je v zadnjih časih več kot enkrat zgodilo. Prav tako naj se prepove krati pravice narodnim manjšinam, koliko bolj šele celim narodom.

Positivno naj se naglasi krščanska dolžnost, da se vsi prepripi med narodi v duhu evangeljskih načel poravnajo na miren način s pogajanj in poštenimi dogovori. K temu naj se vzgajajo tako posamezni ljudje kakor sami narodi.

Iz žalostnih izkušenj je znano, da je pretirani nacionalizem večkrat okužil politične stranke ali tudi vlade, ki z nekim zlaganim videzom zakonitosti stiskajo manjšine.

Tudi na cerkvenem in verskem področju se ne postopa vedno z narodnimi manjšinami po božjih zapovedih in krščanski pravičnosti. Tudi cerkveni ljudje so včasih pod vplivom pretiranega nacionalizma, kakor uči zgodovina in potrjuje novejša situacija.

Zaradi tega naj bi se v deželah in škofijah, kjer žive pripadniki dveh ali več narodnih manjšin, cerkvene oblasti strogo držale načel pravičnosti in ljubezni in z vso skrbjo stvari tako urejevale, da se narodni manjšini ne bi postavljale ovire na pot verskega in človeškega razvoja. Časopisi, ki se izdajajo z blagoslovom cerkvene oblasti, naj bi brez vsake razlike prispevali enako k razvoju in obrambi pravic manjšine.

Na župnije narodnih manjšin naj se postavi duhovnik dotične manjšine, ali vsaj tak, ki zna njihov jezik. Škof kot oče vseh vernikov mora varovati pravice manjšine, zlasti ko gre za verski pouk in oznanjevanje božje besede v materinskem jeziku. Pastir se ne sme dati uplašiti, da ne bi te dolžnosti izpolnjeval.

Posebno težak bi bil primer, če bi duhovnik ali celo župnik sodeloval s politično stranko, ki si je postavila nalogo, da uniči narodno manjšino ne sicer s fizično silo in mečem, ampak s psihološkimi, ekonomskimi in socialnimi sredstvi.

Znano je, da so bile pravice narodnih manjšin po vojni priznane in zavarovane z mednarodnimi sporazumi, ali ti dogovori se ved-

no ne izvršujejo natančno, zlasti če gre za manjše narode. Zdi se, da bi zakonodaja tudi v demokratičnih državah morala postaviti take zakone, da bi življenjske pravice narodnih manjšin bile uspešno zaščitene, a ne, da bi one bile enostavno izročene na milost in nemilost glasov večine.

Vsak narod pod nebom je dobil od Stvarnika lastne darove in prednosti, naj je velik ali majhen. Pripadniki narodnosti, ki žive na istem ozemlju, morajo drug drugega spoznavati in ljubiti. Manjšine morajo biti kakor posredovalci in most, ki naj združuje kulture in narode in tako doprinaša lep delež h krščanskemu miru in edinosti med narodi.

Če so sinodalni očetje s svojimi posegi sestavili grozoten mozaik težkih krivic, razločevanj in izkoriščanja, ki ponižujejo sodobno družbo, je temu mozaiku škof dr. Jenko sklesal še potezo uničevanja narodnih manjšin. Tragedija narodnih manjšin je tako prišla po zaslugi slovenskega škofa v sklop krivic, ki jih je uradna Cerkev uvrstila v seznam obsojenih početij, ki jih je treba iztrebiti predvsem na verskem in cerkvenem področju in zatem v vsej človeški družbi.

RAZVITI JE TREBA ČUT PRAVIČNOSTI

Cerkev je poklicana, da oznanja resnico in pravico ter da vzgaja vest posameznikov, združb in narodov. Ta njena poklicanost ni nikakoli družbeno-politična naloga, temveč jasna zahteva evangelija. Cerkev je po evangeliju vezana, da se v borbi za zmago pravičnosti postavi na stran šibkejšega, zatiranega, izkoriščanega. Zato mora nujno podpreti narodne manjšine pri njihovih pravičnih zahtevah.

Predvsem pa mora Cerkev odpraviti v svojem notranjem življenju vsako krivičnost. Graški škof Weber je na škofijski sinodi v Rimu izrečno zahteval, naj se jemlje vse resneje pravičnost znotraj Cerkve. Predlagal je, naj si vsaka škofija ustanovi posebno razsodišče za presojo krivic, ki jih morda dela Cerkev do lastnih vernikov.

Zato trdno pričakujemo, da čut pravičnosti preide v zavest Cerkve in njenih predstavnikov tudi ko gre za manjšine, tako da se tem omogoči pot verskega, narodnega in človeškega razvoja. Najlepši sad celovške škofijske sinode bi bil, če bi cerkvena oblast nudila vsem koroškimi Slovincem verski pouk in oznanjevanje božje besede v materinskini.

In kaj lepa priprava na vsedrjavni evharistični kongres v Vidmu bi bilo odkrito in nedvoumno priznanje škofijskega ordinariata, da v Slovenski Benečiji živijo tudi Slovenci, ter zagotovilo, da bodo v slovenske vasi poslani slovenski duhovniki, ki bodo v slovenskem duhu nudili vernikom vso duhovno oskrbo.

S tem bi Cerkev najlepše izpričala, da je Evharistija vez edinosti, čudež ljubezni in polnost življenja, ki se pretaka v vse božje ljudstvo ob spoštovanju izvirne svojskosti narodnih skupnosti.

DR. RUDOLF KLINEC

Odkritje spominske plošče škofu A. Mahničju v Štanjelu

V nedeljo 21. novembra je Štanjel na Krasu dostojno počastil spomin svojega velikega sina škofa dr. Antona Mahničja. Koprski škof dr. Janez Jenko je ob navzočnosti ljubljanskega nadškofa dr. Jožefa Pogačnika, afrikankega škofa iz Tanzanije, številnih domačih duhovnikov, predstavnikov iz Trsta in Gorice ter množice vernikov, ki so popolnoma napolnili cerkev, odkril spominsko ploščo škofu Mahničju, ki je vzidana na desni steni župnijske cerkve. S to ploščo je postavljen spomenik duhovnemu velikanu dr. Mahničju, ki je čast in ponos rodnega Štanjela.

Ob 15. uri se je spreved duhovščine in škofov razvrstil ob zakriti plošči v cerkvi. Dr. Drago Klemenčič, glavni urednik Družine, je v kratkih besedah očrtal duhovni lik Mahničjeve osebnosti in poudaril, da je zgolj literarna ocena škofa dr. Mahničja krivična v svoji enostranskosti, kajti Mahnič je bil predvsem asketski duhovnik, vzgojitelj in prepoveditelj, zelo plodovit pisatelj, saj je napisal nad 15.000 strani, predvsem pisec temeljnih filozofskih in teoloških razprav; bil pa je tudi navdave delaven škof, ki si je med Hrvatimi nabral izrednih zaslug za njihovo versko in narodno poživitev. »Nevihata s Krasa«, kot je dr. Mahnič označil pesnik Simon Gregorčič, je pač v svoji silovitosti tudi kaj porušila, a preprihala in prezračila je slovensko in hrvaško ozračje, da so katoliško prebujeni rodovi v polnosti zdravja in učinkovitosti ustvarili med Slovenci in Hrvati bogastvo duhovnih in kulturnih vrednot.

Zatem je škof dr. Jenko odkril in blagoslovil spominsko ploščo, ki nosi naslednji napis:

Kjer je resnica, tam je končna zmaga, tako gotovo, kot je Bog v nebesih (Rimski katolik, 1889-348)

DR. ANTON MAHNIČ
1850 - 1920

VZGOJITELJ, PISATELJ IN UREDNIK
V GORICI, ŠKOF NA KRKU.
VELIKEMU BORCU ZA RESNICO
IN PRAVICO OB 50-LETNICI SMRTI
Štanjski rojaki

Škof dr. Jenko je nato opravil daritev sv. maše, med katero je v klenem in izbrušenem govoru prikazal veličino škofa Mahničja in njegov pomen za sedanost. »Zbrali smo se v Štanjelu,« je rekel škof, »da počastimo spomin tukajšnjega rojaka, škofa Antona Mahničja, navdušenega apostola in borca Kristusa Kralja. Ves je gorel za to, da bi slovensko in hrvaško ljudstvo ostalo zvesto Kristusu in njegovi Cerkvi. Mahnič spada med velike može, smemo ga imenovati prepoveditelja katoliškega življenja.«

Potem ko je opisal njegovo življenjsko pot in naglasil, da je dr. Mahnič veliko pisal in izdaljal škofijski list »Folium periodicum« in revijo »Rimski katoliki«, je prikazal tedanje duhovno ozračje. V modi je bil liberalizem, poudarjala se je narodnost in prosvetljenstvo. »Mahnič je bil zelo globok duh,« je nadaljeval, »in je začutil, kakšen sovražnik se za liberalizmom skriva. Zato je prišel za peró in ga spretno sukalo... razčlenjeval je slovenske pisatelje in pesnike; pod vidikom katoliške vere je odkrival njihove idejne zmote in zgrešene moralne nazore. Njegove ideje so bile jasne, logične. V življenju je zahteval doslednost, kakor je bil sam dosleden in neupogljiv značaj.«

Govornik je priznal, kar je ugotovil že škof Srebrnič, Mahničev naslednik na Krku, da ni bila Mahničjeva metoda vedno pravilna: preveč je bil razumar, premalo je upošteval celotnega človeka. Vendar ima dr. Mahnič izredne zasluge za prvi slovenski katoliški shod v Ljubljani l. 1892 in za ustanovitev Leonove družbe. Mahničjevo delo med Hivati, ki je trajalo celih 24 let, je bilo še plodnejše. Otok Krk je postal središče verskega, prosvetnega, socialnega dela. Škof Mahnič, ki je bil osebno velik asket, je okoli svoje mize zbiral dijake, izobražence, duhovnike. Ustanovil je dijaški zavod v Pazinu, lastno tiskarno, več listov. »Do smrti je bil neustrašen bolec za verske in narodne pravice svojih vernikov. Ni se ustrašil ne cesarskega namestnika v Trstu ne dunajskega ministra ne italijanskega generala, ko je šlo za glagolico, za verouk v materinem jeziku, za obrambo ubogih ljudi pred vojaškimi nasiljem.« Zato so ga konfinirali v Italijo. Vrnil se je bolan in umrl v Zagrebu dne 14. decembra 1920.

Škof Mahnič lahko veliko pove prav da nes svojim primorskim rojakom, je vzklik-

nil govornik. Mahnič, ki je vedno iskal Kristusovo resnico in jo brez strahu označeval, nam naroča, naj se trdno in neomajno držimo katoliške vere. Mahnič je bil strogo dosleden in je vedno živel po spoznanju: resnici: tudi mi ostanimo zvesti moralnim načelom, ne sledimo posvetnemu duhu, uprimo se grešnemu svetu. Sledimo nauku in zgledu škofa Mahničja!

Po končani sv. maši je spregovoril tudi ljubljanski nadškof dr. Jožef Pogačnik. Izrekel je besede priznanja in spoštovanja dr. Mahničju, soustvarjalcu slovenske zgodovine, preroškemu vidcu sedanje slovenske in občečloveške zgodovinske stvarnosti.

Mahničjeva proslava v Štanjelu je važen dogodek v zgodovini primorskih Slovencev. Prelom je v zaroti molka in konec krivičnega enostranskega ocenjevanja moža, ki je najbrž največji sin Primorske. Po svoji filozofski in teološki izobrazbi je nadkriljeval vse svoje sodobnike; s svojim udarnim posegom v tedanjo ideološko zmedo je izkristaliziral pristno slovensko katoliško gledanje v svet; z zamislilo in s svojim odločilnim sodelovanjem na prvem slovenskem katoliškem shodu v Ljubljani ima menda največjo zaslugo za vsestranski katoliški prepoved na Primorskem in v Sloveniji. Mahničeva misel je na Primorskem, in še zlasti na Goriškem, povezala v strnjeno emoto cele rodove mladih izobražencev, ki so zgradili veličastni dom narodne in krščanske kulture pred in po prvi svetovni vojni.

Letos sta bili odkriti dve spominski plošči dr. Antonu Mahničju: prva, 14. avgusta, na Mahničevem grobu v cerkvi sv. Frančiška Ksaverija glagoljaskih tretjerdnikov v Zagrebu, druga, 21. novembra, v cerkvi v Štanjelu, kjer je bil krščen in je zapel novo sv. mašo. Naj bi odkritji spominskih plošč tudi odkrili primorskim Slovincem veličino tega duhovnega orjaka in oblikovalca slovenske zgodovine.

Dr. Rudolf Klincec

Dvojna številka „Mladike“

Na uvodnem mestu najdemo v štev. 10/11 pridigo pok. dr. Jakoba Ukmarja, ki jo je imel 31. maja 1931 v Skednju. Splača se jo prebrati, kajti ravno v njej se pokaže vsa veličina tega velikega Slovence, vredna praprščanskih likov sv. Ambroža ali sv. Atanazija.

Leposlovni del vsebuje povest v nadaljevanju, zgodbo Borisa Pangerca »Zadnji Kacunovega rodu«, spisa Eveline Jeza »Davor spozna bolečino« in Mojce Rantove »Majda, Majdka, Majdica«.

Dosti je napisanega o kulturno-prosvetni dejavnosti med nami: Zora Tavčar oceni prvo letošjo igro Slovenskega gledališča v Trstu Brechtove »Bolni v noči«. Prav je, da bi oceno odgovorni upoštevali. Ada Markon poroča o prvem koncertu Glasbene Maticice v Trstu 23. oktobra. Walter Jerbec opozarja na razstavo umetnice Radenke Birsca v galeriji Barisi v Trstu. Zve-mo tudi, da so župnijske glasbene šole pričele novo šolsko leto; prav tako so že bili trije prosvetni večeri v Društvu slovenskih izobražencev v Trstu.

Obširno je poročilo o srebrnem jubileju Radijskega odra postaje radio Trst A. Miha Žužek SJ je prispeval razpravo o naši cerkveni pesmi. Ivan Peterlin piše o merjenju sil na športnih igriščih, zlasti o vti-sih, dobljenih na evropskem odbojarskem prvenstvu v Italiji. Ne manjka za žene in dekleta zanimiva rubrika o modi, rožah v stanovanju in pecivu v čaju.

Poučen je pogovor z Ivom Jevnikarjem o mladinskem zasedanju Federalistične unije evropskih narodnih skupnosti. Vpis v slovenske šole na Tržaškem in Goriškem je bil letos zadovoljiv, pove poseben članek v reviji. Danilo Sedmak opozarja v zvezi z Vseh mrtvih dnem na 100.000 ljudi, ki živijo v tako imenovanih psihiatričnih bolnišnicah. Slovenski poldnevnik, rubrika o za Slovence pomembnih dogodkih po svetu, je razgiban.

Prof. Martin Jevnikar analizira pisatelja Borisa Pahorja in Alojza Rebulo. Isti tudi oceni pesniško zbirko Vladimira Kosa »Ljubzen in smrt«, ki je izšla pri Slovenski kulturni akciji v Argentini.

—ej

Strah pred ljudskim glasovanjem

Laicistične stranke, od komunistov preko socialistov, socialnih demokratov, republikancev in liberalcev, so nenadoma dobile velik strah pred ljudskim glasovanjem (referendumom), ki naj bi bil prihodnje leto o zakonu, ki je uvedel razporoko tudi v Italiji. Da se je v kratkem času nabralo 1.300.000 podpisov, ki so zahtevali referendum, je laiciste presenetilo. Telega ljudskega glasovanja se najbolj boji stranka delovnega ljudstva — komunistična partija. Vodstvo dobro ve, da se bodo njeni pristaši delili, ko bo prišlo do glasovanja. Zlasti ženski volivci lahko to pot pustijo partijo na cedilu. Pa tudi delavske družine nasploh niso za razporoko navdušene. V njej vidijo nekaj, kar si lahko privoščijo le bolj bogati, presiti meščanski krogi.

Vse to partija ve, pa bi ljudsko glasovanje rada preprečila pod pretvezo, da to glasovanje lahko povzroči v Italiji versko vojno. Pretveza je sicer iz trte zvita, saj vemo, da današnjega poprečnega Italijana verska načela bore malo zanimajo. Če bo glasoval proti razporoki, ga bodo pri tem vodili predvsem osebni in družinski razlogi.

Referendum o razporoki se da pa zaenkrat preprečiti le na en način: sedanji zakon mora parlament odpraviti, torej sama sebe preklicati. Malo grenka pilula za tiste, ki so ga s tako ihto branili ter v parlamentu uveljavili! To velja zlasti o pobudnikih zakona, o socialistu Fortunu in liberalcu Basliniju. Ta dva sta mnenja, da je bolje iti na referendum kot pa sedanji zakon o razporoki odpraviti in ga nadomestiti z novim, kajti tudi zoper novi zakon se lahko sproži akcija z novim ljudskim glasovanjem.

Toda komunistična partija se na odpor teh dveh pobudnikov ni hotela ozirati. Ker ji referendum očividno ne gre v račun, je sprožila akcijo za nadomestitev sedanjega zakona z novim, ki bi imel določene popravke in vsaj v neki meri dovolj demokratsko vodstvo. V ta namen je organizirala sestanke z laicističnimi strankami, obenem pa navezala stike s Krščansko demokracijo. Če bo vodstvo te krščansko-nazorske stranke dalo zagotovilo, da se pobudi po nadomestitvi sedanjega zakona o razporoki z novim ne bo upiralo, potem bi prišlo do preklica sedanjega zakona.

Toda prav glede tega zagotovila je vodstvo KD v precepu. Brez dvoma so v njem sile, ki se navdušujejo za komunistično pobudo. Toda če se ustreže komunistom, kakšna bo reakcija demokrščanskih volivcev? Se ne bo zgodilo, da bo njihov del, morda zelo velik, kaznoval neačelnost in popustljivost demokrščanskih voditeljev s tem, da bo volil neofašistično stranko MSI, ki edina ves čas dosledno odklanja razporoko?

Deželne volitve na Siciliji so že bile prvo opozorilo, da premiki na levo znotraj KD tej stranki ne prinašajo novih volivcev, temveč raje velik osip na glasovih. In to je logično. Čemu bo krščansko usmerjen volivec še dal glas za stranko, ki je uradno krščanska, dejansko pa hoče biti levičarska? Raje ga bo oddal ali pravim levičarjem ali pa skrajnim desničarjem.

Tako to barantanje med komunisti in KD nič dobrega ne napoveduje za bodočnost krščanske stranke. Nevarnost razkola je velika, saj so tudi v KD še mnogi poslanci, ki odklanjajo paktiranje s komunisti. Toda, ker gre istočasno za to, da bo izvoljen za predsednika italijanske republike človek iz vrst KD — in tu lahko največ pomagajo komunisti — je zelo mogoče, da pride najprej do tihega in potem odkritega sodelovanja med tema največjima italijanskima strankama, vse ostale pa bodo le še nepomembni gledalci političnih dogodkov.

Zaključek zasedanja mešanega odbora

Sedemnajsto zasedanje mešanega odbora za izvajanje videmskega sporazuma o osebnem prometu, ki je potekalo v Izoli, se je zaključilo v Kopru s podpisom protokola, t. j. zaključnega sporočila. V njem obe strani (Italija in Jugoslavija) ugotavljata, da se maloobsejni promet razvija brez kakršnih koli težav, kar dokazuje 17 milijonov prehodov v obeh smereh v prvih šestih mesecih letos.

Kar se novih olajšav tiče, stalni mešani odbor soglaša, da se uvoz valute zviša od 7 na 10 tisoč lir ter da se razširi seznam blaga, ki se ga lahko uvozi brez carine. V poštev pride maslo in alkoholne pijače. Seveda morata zadevne konkretne olajšave potrditi prej obe vladi.

BESEDE ŽIVLJENJA

BOG ZBIRA VSE NARODE V VEČNO KRALJESTVO

Tak je naslov prvega berila na prvo adventno nedeljo. Berilo je iz preroka Izaija (2, 1-5): »Zgodilo se bo poslednje dni: Gora Gospodove hiše bo stala vrh gorá... K njej bodo vreli vsi narodi... in porečejo: "Pridite, pojdimo h Gospodovi gori, da nas pouči o svojih potih, da bomo hodili po njegovih stezah!"...«

Nimam namena znanstveno razlagati te in podobne svetopisemske odlomke. Samo na kratko bi želel posredovati svoje osebne misli, ki se mi vzbujajo pri branju božje besede. Bog naj mi pri tem milostno pomaga, saj bi vse rad pisal samo v Njegov čast in mojim slovenskim bratom in sestram v korist.

1. »Gora Gospodove hiše« nam v nekem smislu lahko pomeni ne samo božje kraljestvo, nebesa, ampak že tudi Cerkev na zemlji. Ona bo obstala vse do »poslednjih dni«. Kristus ji je obljubil, da je »peklenska vrata ne bodo premagala«. Zato »verujem v eno, sveto, katoliško in apostolsko Cerkev«.

2. »K njej bodo vreli vsi narodi«. Bog upošteva in ljubi vse narode! Zakaj je potem toliko nestrpnosti do nekaterih narodov? Zakaj krvavi rodomori? Zakaj načrtno zatiranje in potujčevanje? Zakaj sladko vabljava asimilacija? To ni po božji volji!

3. »Pojdimo h Gospodovi gori!« Kakor vsak posameznik, tako tudi vsak narod pred Bogom toliko velja, kolikor je Njemu bližji. Kako je v tem oziru z nami, Slovenci? Smo blizu Bogu v svojem zasebnem in javnem življenju? Približajmo se Mu — po Cerkvi — »da nas pouči o svojih potih, da bomo hodili po njegovih stezah!«

KRAMARJEV IVAN

Ogledalo časov

Na naše uredništvo je prišlo pismo sledeče vsebine:

Sem župnik naselja v spodnjem delu pokrajine Ferrara, kjer je vera skoro izginila. Dvanajst let že delujem v tej fari sredi tisočeri težav gospodarskega in duhovnega značaja. Da morem obstati pri življenju, si moram služiti kruh z ročnim delom v dobesednem pomenu besede.

Cerkvena stavba je neoskrbovana ter potrebuje nujnega popravila. Ne obstaja nobena cerkvena organizacija in nimam ničesar na razpolago, s čimer bi mogel pritegniti mladino.

Naredil sem dolgove, a nimam sredstev, da bi jih plačal. Ne prejemam nikakih podpor ne od Cerkve ne od civilnih oblasti. Mi vi lahko kaj pomagate?

Vanzo don Antonio
44020 Marozzo (Ferrara)
C/c postale 8-29538

Pismo ne potrebuje komentarja. Pač pa vsem, ki se še čutijo kristjani, zastavlja vprašanje: Nismo tega sokrivi tudi mi? In še ena misel se poraja: Ni primer tega duhovnika tudi eden od vzrokov, da se današnja mladina ne odloča več za duhovni štvo? Če je duhovnik bogataš lahko v pohujšanje, pa duhovnik proletarec tudi ni ravno v spodbudo današnji družbi.

UTRIP CERKVE

Letna konferenca škofov Treh Benečij

Vršla se je 17. in 18. novembra v kraju Torreglia Alta pri Padovi. Vodil jo je msgr. Albino Luciani, beneški patriarh. On je tudi poročal o nedavno zaključeni sinodi škofov v Rimu, na katero ga je sv. oče Pavel VI. osebno povabil.

Ostale teme, o katerih so škofje razpravljali, so bile dušno pastirstvo med delavci (msgr. Gottardi iz Trenta), problemi vzgoje k veri (msgr. Cunial iz Vittorio Veneto), o duhovski kulturi in misijonski dejavnosti (pomožni škof iz Bentek msgr. Olivotti) in o Katoliški akciji v novih razmerah in z novimi pravili (msgr. Fanton).

Nikoli jim ni prav

Vatikanski list »L'Osservatore Romano« dne 12. novembra odgovarja na kritike nekaterih listov in revij, ker je sv. oče daroval za pakistanske begunce naprsni križ pokojnega papeža Pija XI. in kasneje na misijonsko nedeljo križ in prstan papeža Pija XII. Casopisi in revije obsojajo prodajo teh predmetov na javni dražbi, češ da pripadajo skupnosti in še da na javni dražbi dragocenosti niso našle pravih kupcev.

»L'Osservatore Romano« pravilno pojasnjuje, da je v primeru velike stiske treba bolj upoštevati stisko bratov v pomanjkanju kot spominske dragocenosti. List še pove, da oba križa nista bila prodana na javni dražbi. Prvi križ je kupil neki industrijec iz Bavarske, drugega pa neki Avstrijec. Oba sta ob nakupu dala tudi znaten dar za pakistanske begunce.

Ta primer kaže, kako se Cerkev včasih znajde v težavah celo takrat, ko hoče pomagati potrebnim.

Izseljenska nedelja

Prva nedelja v adventu se v Cerkvi obhaja kot svetovna izseljenska nedelja. Po sklepu slovenskih škofov pa bo v Sloveniji izseljenska nedelja vsako leto na tretjo adventno nedeljo.

Ta nedelja naj bi vse, duhovnike in vernike, opozorila na naš veliki narodni in verski problem izseljenstva. Krščanska in narodna dolžnost nam narekuje, da teh ljudi, ki so zdoma, ne pozabimo, ampak jim skušamo z vsemi sredstvi pomagati, da se bodo obdržali narodno in versko.

★

Promocija

V Trentu je te dni doktoriral iz socioloških ved Joško Princič iz Sovodenj. Novemu doktorju, ki je bil gojenec našega Alojzijevejšča, vodstvo zavoda in uredništvo našega lista iskreno čestita.

Jesenske lučke

IV.

To pot moramo z jesensko lučko posvetiti na ljubljansko televizijo, kjer je še toliko teme...

Ljubljanska televizija je v sodelovanju z goriškimi občinskimi oblastmi meseca junija letos posnela posebno oddajo pod naslovom: Kaj pomeni biti mlad ob meji. Namen oddaje je bil posredovati slovenski javnosti nekaj o delu in življenju mladine ob meji, to je stari in Novi Gorici. Registracijo bi najprej oddajala slovenska televizija, nato pa bi jo ob priložnosti vključila v svoje oddaje tudi italijanska televizija. Takšen je bil namen, ko so oddajo zasnovali. Pri oddaji bi morala sodelovati mladina z onstran in tostran meje, sodelovati bi morala tudi slovenska mladina iz stare Gorice. Toda kaj je prišlo iz tako dobrih namenov? Pokazala je oddaja, ki se jo predvajali na ljubljanski, to je na slovenski televiziji dne 25. oktobra. Vsi slovenski zamejci, ki so oddajo videli, so se za glavo prijeli. Odmev njih nevolje je tudi pismo, ki ga je slovenski maturant trgovske šole Igor Komel pisal ljubljanskemu dnevniku Delo in ga je to objavilo dne 6. novembra. Tam pravi:

»Ceprav je bila prisotna pri registraciji oddaje tudi slovenska delegacija, niso organizatorji čutili potrebe, da bi jim dali priložnost povedati svoje mnenje o tem, kaj pomeni biti mlad ob meji. Intervjuvali so samo različne skupine in skupinice italijanske mladine, ki v okviru oddaje niso niti z besedico omenili obstoja naše narodnostne skupnosti na tem ozemlju, čeprav je oddaja bila posvečena obmejni problematiki. Zlasti pa se nam zdi nedopustno dejstvo, pravi Igor Komel, da je v teku oddaje prišlo do takih spodsrljavev, kot je npr. izraz "mladina iz GORIZIE".«

Tako je torej tudi ljubljanska televizija, ki jo plačuje slovensko ljudstvo, potrdila mnenje italijanskih šovinistov, da v Gorici Slovencev ni in da je Gorica italijansko mesto, ki ga moramo tudi v Sloveniji pisati GORIZIA.

Lepo uslugo nam delajo ljubljanci v pričakovanju, da bodo morda tako svoje »blago« lažje prodali italijanski televiziji. Ali moramo res sklepati, da je v Sloveniji za devize že vse naprodaj? Trdno upamo, da ne, vendar naj ljubljanci to tudi z dejanji izpričajo.

(r+r)

Grožnja s sodiščem

Kot je naši javnosti že znano, so desničarski in birokratski krogi napeli vse sile, da ne bi Slovenci na Tržaškem zahtevali in izpolnili slovenskih popisnic pri ljudskem štetju, ki se je pravkar zaključilo. V okoliških občinah (Dolina, Milje, Repentabor, Zgonik, Devin-Nabrežina) je popisovanje potekalo v redu in so zadevni popisovalni uradi sprejemali za veljavne tako slovenske kot italijanske obrazce. Nekaj težav je bilo v tržaški občini, ki so se pa pozitivno uredile ob koncu popisovanja.

To pa ni šlo v račun omenjenim skrajno desničarskim silam, ki imajo svoje pristaje na vodilnih položajih in javni upravi in drugod. Ti krogi odločno nasprotujejo Slovincem, zato se poslužujejo vseh oblik pritiska, da se naši ljudje ne bi poslužili pravic, ki jih imajo.

Najbolj očitno je to prišlo do izraza pri popisu prebivalstva. Ker so župani vseh šestih občin na Tržaškem sprejeli za veljavne tudi slovenske popisnice, so od tajnika trgovinske zbornice dr. Steinbacha ter od pokrajinskega popisovalnega urada prejeli pismo, v katerem jih pozivajo, da ne smejo priznati veljavnosti slovenskih popisnic. Od njih zato zahtevajo, da poskrbijo, da se veljavno izpolnijo le italijanski obrazci. Če tega ne storijo, »bodo same občinske oblasti in občinski tajniki odgovorni pred zakonom, ker niso storili uradne dolžnosti«. Z drugimi besedami, grozijo jim, da jih bodo prijavi sodišču zaradi »neopravljanih uradnih dolžnosti«. In še več: od njih tudi zahtevajo, da prijavi sodnim oblastem svoje občane, ki nečesto podpisati italijanskih popisnic.

Pri zadeti župani, vključno tržaški in miljski, vztrajajo pri svojem stališču, ki je pravično in zakonito, ker nam ustava in Posebni statut zagotavljata uporabo slovenskega jezika v vseh oblikah odnosov z javnimi oblastmi.

Marsikdo se z začudenjem sprašuje, kako je bilo sploh mogoče takšno nezlaslišano postopanje do Slovincem in občinskih oblasti, ki so pokazale čut za spoštovanje njihovih zakonitih pravic?

To je mogoče iz enostavnega razloga, ker imajo že omenjeni narodno nestrpnosti in desničarski krogi svoje ljudi na važnih mestih v javni upravi od Rima do raznih tržaških palač. Ti krogi si torej lahko privoščijo izvajanje vseh mogočih oblik pritiska ob uradnem molku odgovornih oblasti. Kot znano, predseduje po zakonu pokrajinskemu popisovalnemu uradu visoki komisar za tržaško ozemlje dr. Abrescia.

Ni sedaj prvič, da so Slovenci žrtev grobe pritiska teh krogov in tudi ni zgolj slučajen spodrseljaj. Dovolj je, da se spomnimo, kakšen hrup so te sile zagnale pred leti proti slovenskemu odborniku Hreščaku. Se bliže nam je v spominu po letu 1965 raznovrstno preganjanje, tudi kazensko, tistih slovenskih rojakov, ki so v okviru svojih pristojnosti odločno nastopili proti razlaščenju in s tem podprli pravično stvar manjšine. Kajti razlaščenje uničuje temelje naše narodne skupnosti in je zato vedno bilo in je še vedno narodno politično vprašanje.

Kot posledica te obsežne gonje je nastopila zaostritev pritiska v škodo naših pravic in obrambe slovenskega ozemlja, ki se vidno odraža v tako imenovanih začasnih zasledbah in drugih postopkih, celo brez vsake odškodnine. Preganjanje je ohromilo tudi vsakršne organiziran odpor ali dejavnost v korist razlaščenec. Z bolj strnjanim odporom vseh dejavnikov manjši-

ne bi lahko to preganjanje in njega posledice preprečili.

Enako hočejo sedaj zainteresirani desničarski krogi z grožnjami po sodnem preganjanju tistih slovenskih rojakov, ki so se pri popisu poslužili svoje zakonite pravice ter izpolnili slovenske popisnice, in županov, ki so to njihovo zakonito pravico spoštovali, doseči zlom odločnega odpora ter zaostritev političnega ozračja v škodo naših pravic.

Kakor smo bili vedno solidarni s krivično preganjanjem rojaki v bližnji in daljni preteklosti, tako smo tudi danes s tistimi, ki jim s podobnim preganjanjem grozijo. Kajti zavedamo se, da sovražnim silam pride vse prav, da lahko nastopijo proti našim ljudem in pravicam, pa naj bo to odpor proti diskriminacijskemu ravnanju, razlaščenju ali kot je sedaj primer — proti nepravničnemu popisovanju.

Sprejem pri Colombu, razlaščenje in slovenski televizijski program

Lista Slovenske skupnosti, KPI, PSI in PSIUP so predložili predsedstvu deželnega sveta dežele Furlanija-Juljska Benečija interpelacijo, v kateri so zahtevali od predsednika deželnega odbora Berzantija, naj intervenira v Rimu, da bo predsednik vlade Colombo čimprej sprejel odposlanstvo podpisnikov znane lanskoletne decembrske spomenice. Omenjene stranke so vsaka zase vložile interpelacije, ki pa izražajo v glavnem iste težnje in želje.

V prvi deželni komisiji za proračun pa je predsednik Berzanti na poseg svetovalca dr. Stoka dejal, da je o tem govoril s Colombom, ki mu je v Redipugli zagotovil, da bo sprejel delegacijo Slovincem v Italiji še ta mesec.

V isti komisiji je ob razpravi o letošnjem proračunu svetovalec dr. Stoka govoril o problemu, ki ga slovenski manjšini prinaša razlaščenje, pa naj gre za razlastitve v zvezi z goriskim avtoportom, za bankovljansko hitro cesto, za razlastitve na Katinari ali za razlastitve pod Ricma-

V Marijinem domu v ulici Risorta 3 bodo skavti 5. čete v Trstu igrali v nedeljo 28. novembra ob 17.30 moderno igro

VSAK ČLOVEK JE MOJ BRAT

Vljudno vabljeni!

nji. Naš deželni svetovalec je dejal, da je zemlja eden glavnih gospodarskih dejavnikov; za slovensko narodnostno skupnost pa je zemlja tudi važna zato, ker pomaga pri ohranitvi slovenskega človeka, ker se na lastni zemlji čuti pač bolj gotovega. Dr. Stoka je dejal, da smo Slovenci vsi za napredek, zato smo za avtoport in za tovarne, a da morajo odgovorne oblasti biti sila oprezne, ko gre za razlaščenje, da ne bo slovenska manjšina zaradi tega utrpela moralne in gmotne škode.

Predsednik deželnega odbora Berzanti je obljubil svoje posredovanje ter zanimanje deželnega odbora.

V posebni interpelaciji je deželni svetovalec dr. Drago Stoka zahteval od dežel-

Posebna izjava Slov. skupnosti

Ob zaključku ljudskega štetja je izvršni odbor Slovenske skupnosti izjavil, da je bila povsem na mestu skupna izjava vseh Slovincem v Italiji, v kateri so dejali, da bodo odklonili rezultate tega štetja. Med samim popisovanjem se je namreč nabralo toliko nepravilnosti in krivic do članov slovenske narodne manjšine, da je kar neverjetno, da se je to zgodilo v letu 1971.

Slovenska skupnost je pozvala svoje soimšljenike, naj napišejo na popisno polo, da je zelo veliko Slovincem na Tržaškem izpolnilo slovensko polo, kar je razveseljivo dejstvo. Ob koncu svoje posebne izjave pa je Slovenska skupnost protesti-

rala, ker niso oblasti razdelile dvojezičnih pol (kot na Južnem Tirolskem), s čimer bi se ognili vsem nepravilnostim in krivični diskriminaciji.

Zlata poroka v Ricmanjih

Nedavno sta v Ricmanjih slavila 50-letnico skupnega življenja Zofija Kuret in Anton Grdina. V zakonu se jima je rodilo pet otrok, od katerih imajo že štirje svoje nove domove. Jubilantoma, ki sta pred 50 leti stopila pred oltar ricmanjske cerkve sv. Jožefa, želijo prijatelji in znanci, da bi zdrava in čila učakala vsaj še diamantno poroko. Čestitajo jima tudi prijatelji Slovenske skupnosti.

Novi odbor Slov. kult. kluba

V soboto 20. novembra je bil v Slovenskem kulturnem klubu v Trstu občni zbor. Po poročilu prejšnjega odbora so bile na vrsti volitve. Za predsednika je bil izvoljen Martin Breclj. Ostali odborniki so: Anka Peterlin, Janja Rebuta, Magda Jevnikar, Barbara Lapornik, Marija Besednjak in Ivo Jevnikar.

To soboto 27. novembra ob 19. uri bo na sporedu nagradno tekmovanje med skupinami. Mladina vabljenja.

Zlata poroka v Sv. Križu pri Trstu

V torek 23. t.m. sta obhajala zlato poroko Viktor in Marija Vidoni. Ob 7.30 zvečer je bila v župni cerkvi zahvalna sv. maša, katere se je udeležilo poleg slavljencev in njihovih sorodnikov tudi lepo število župljanov. Dobri Bog naj slavljena še naprej spremlja in podpira s svojo milostjo!

Gospodarsko-socialno stanje v občini Devin-Nabrežina

Na seji občinskega sveta dne 16. novembra je župan dr. Legiša podal poročilo o socialnem in gospodarskem stanju v občini. Konec septembra je bilo v občino pristojnih 7.554 prebivalcev. Rahel porast prebivalstva je pripisati predvsem priseljevanju.

Otroške vrtnice obiskuje 330 otrok, osnovne šole 551 (od katerih 181 slovenskih). Srednje šole obiskuje 270 učencev, od teh 74 slovenskih.

Da se ublaži pomanjkanje stanovanj v občini, bo ustanova IACP zgradila šest ljudskih hiš s 24 stanovanji; v teku so dela za povečanje zmogljivosti Kraskega vodovoda ter gradnja nove telovadnice v Nabrežini.

Občinska uprava bo morala čimprej preurediti javno razsvetljavo, greznično omrežje, ki je tesno povezano z onesnaženjem morja. Trem arhitektom je občina poverila sestavo načrta za preureditev in posodobitve regulacijskega načrta. V zadnjih letih je bilo izdanih 148 gradbenih dovoljenj, kar dokazuje, da je gradbena dejavnost v občini precej živahna.

Kongres evropskih manjšin v Trbižu

Prihodno jesen bo v Trbižu krajevni kongres FUEV-UFCE, mednarodne organizacije, ki združuje evropske manjšine. O kongresu, na katerem bodo v središču pozornosti vsekarer Slovenci v Italiji in v Avstriji, je podrobneje poročalo tudi ljubljansko »Delo«.

kom iz rok, a Buda in Pešta sta le še senca svoje preteklosti. V obeh krajih živi le še nekaj sto prebivalcev. Tudi prestolnica Madžarske je drugače. Vse do za-

Najlepši kras Gornjega Buda je cerkev sv. Matija, tudi kronajnska cerkev imenovana

četka 19. stoletja je Pozzony, današnja Bratislava na Slovaškem, sedež madžarskega kraljestva.

Pod cesarico Marijo Terezijo (1740-1780) nastane v Budi nova kraljevska palača, leta 1784 dobi Buda svojo univerzo. Pod isto cesarico nastane v Pešti tudi nov del mesta in prav tako pod cesarjem Francem Jožefom, Ferencvaros imenovan. Leta 1848 izbruhne v Budimpešti revolucija. Madžari se hočejo osvoboditi pod vodstvom Lajosa Kossutha varuštva habsburške dinastije. Najprej se morajo Avstrijci umakniti, a jeseni leta 1849 se vrnejo ob pomoči ruskega carja. Mesto je ob teh bojih doživelo veliko razdejanje.

Nato pa pride čas miru. Madžari pristanejo leta 1867 na dvojno monarhijo. Avstrijski cesar je istočasno madžarski kralj. Dve državi, en vladar, skupna zunanja politika in obramba, to so značilnosti te monarhije, ki Slovanom ni bila naklonjena in je končno leta 1918 doživela razpad.

Leta 1872 postanejo do tedaj samostojno upravljajoča mesta Zgornji Buda, Buda in Pešta ena sama upravna enota in dobijo skupno ime Budapest. Vedno več mo-

DOM JAKOBA UKMARJA V SKEDNJU vabi na

SPOMINSKO SVEČANOST

ki bo posvečena pok. dr. Jakobu Ukmarju. Prireditelj bo v četrtek 2. decembra ob 20.30 v škedenjski kino dvorani. Sodelujejo člani Slovenskega gledališča, pevski zbor z Opčin, deklški pevski zbor iz Skednja in izredni govornik iz Slovenije.

Tovorno postajališče pri Fernetičih

Deželni tehnični odbor je odobril tako idejni načrt kot tudi izvršilni načrt za prvo skupino del v zvezi z graditvijo tovarnega postajališča pri mednarodnem mejnem prehodu Fernetiči. S tem je bila opravljena zadnja formalnost pred pričetkom del.

Postajališče se bo raztezalo na področju severno od državne ceste Opčine-Sežana na površini 400.000 kv. m. Zgradili bodo potrebne carinske stavbe, skladišča in urade za špediterska podjetja. Na področju med cesto Fernetiči-Repentabor in mejo pa bodo na površini 50.000 kv. m uredili parkirišče, menzo, hotel, mehanične delavnice, bančne poslovalnice ter upravne prostore.

Dela za postajališče bodo znašala skupno 8 milijard in 750 milijonov lir. Za prvo skupino del je predvidena ena milijarda in 390 milijonov lir za odkup zemljišča, razširitev ceste od Opčin proti meji ter ureditev parkirišča za tovornjake. Zadevna finančna sredstva je že nakazala dežela in Sklad za Trst.

ZVEZA CERKV. PEVSKIH ZBOROV NA TRZASKEM

bo priredila tudi letos svojo že tradicionalno

REVIJO PEVSKIH ZBOROV

Vršila se bo na praznik Brezmadežne 8. decembra ob 17. uri v Kulturnem domu v Trstu

SLOVENSKA TELEVIZIJA

Spored od 28. nov. do 4. dec. 1971

Nedelja: 9.30 Zdaj zaori pesem. 10.50 Otroška matineja. 11.40 Mestece Peyton. 18.00 Muči me, toda ljubi me - ital. film.

Ponedeljek: 10.10 Pesmi in plesi narodov Jugoslavije. 11.00 Nastop učencev ljubljanskih glasbenih šol. 18.05 Kljukčeve dogodivščine. 20.35 R. Meglič: Major, ustreljeni boste - TV drama. 21.20 Danes družine večerajšnjih kolonov. 22.10 Gala Unicef.

Torek: 10.10 Slovenski ljudski plesi. 10.40 P. Golja: Jurček - mlad. igra. 18.30 Zabavne melodije 45/46. 20.35 Gol med volkovi - vzhodnonemški film.

Sreda: 17.05 Doktor Dolittle - film. 17.45 Hokej Jesenje: Radena. 20.35 Čarobna noč v prodajalni instrumentov.

Četrtek: 17.45 Veseli tobogan: Ljutomer. 18.30 Svet, v katerem živimo. 19.05 Enkrat v tednu. 19.20 Vse življenje v letu dni. 20.35 Cetrtkovi razgledi. 21.35 F. Žižek: Napravite mi to deželo spet nemško. 22.35 Simfonični orkester.

Petek: 16.30 Smuk žensk za svetovni pokal v St. Moritzu. 17.45 Naočnik in očalnik. 19.00 Mestece Peyton. 20.35 Ljubezne popoldne - film.

Sobota: 16.30 Košarka Olimpija: Zadar. 18.30 Mali vitez - film. 20.35 Stravinski-Bejart: Posvetitev pomladi. 21.25 Stan in Olio. 21.45 Oddelek S - film.

stov začne vezati obe obrežji Donave.

Se dvakrat doživi Budimpešta dneve groze. Zima 1944/45 jo spremeni v vojaško trdnjavo. Umikajoči Nemci se krčevito upirajo. Preden se umaknejo, porušijo vse mostove čez Donavo. Tudi trdnjavski del Bude je čisto razdejan. 13. februarja 1945 sovjetske čete vkorakajo v mesto.

Toda preizkušnja še ni konec. 23. oktobra 1956 pride v Budimpešti in drugih mestih Madžarske do nemirov. Ljudstvo si želi svobode in se hoče otresti sovjetskega varuštva. Zaman! Sovjetski tanki ta klic po svobodi zatrejo v krvi.

Kot ironija zgodovine in izzivanje tlačenega ljudstva stoji sedaj na hribu mučenca sv. Gellerta spomenik, postavljen leta 1947 sovjetskemu vojak, ki da je prinesel madžarskemu narodu svobodo. Spomenik je mogočen, 36 m visok, na njem pa napis: Osvoboditelj sam sovjetskim gerojam blagodarnog vengerskega naroda 1945, tj. Hvalni ogrski narod sovjetskim junaškim osvoboditeljem.

(se nadaljuje)

J. JK.

(8)

V KRALJESTVU SV. ŠTEFANA

V času križarskih vojn (11.-13. stoletje) pa sta Buda na eni strani reke in Pešta na drugi strani že postala pomembna kraja. In ko so leta 1241 Mongoli opustošili Madžarsko ter porušili obe mesti, so s tem dali prosto pot novemu naselju. Kralj Bela IV. (1235-1270) je mesti obnovil, na desnem bregu Donave na griču pa je dal zgraditi trdnjavo, v kateri je kasneje nastalo mesto Gornji Buda in kraljevska palača. Tedaj je na tem griču zrastle tudi mogočna cerkev sv. Matija (Matyas-Templom), kasneje tudi kronajnska cerkev imenovana.

Pod kralji iz rodu Anžuvincev (Anjou), tj. od leta 1308 do 1387 se razvijejo vsa tri mesta: Buda, Zgornji Buda in Pešta na levi strani Donave v važno trgovsko središče, kralj Sigismund (Zsigmond) Lu-

ksemburški (1387-1437), ki je bil tudi rimsko-nemški cesar in češki kralj pa dokončno odloči, naj bo Buda namesto Ostroga glavno mesto madžarske države. Zlasti pod kraljem Matijem Korvinom (1458-1490), sinom junaškega vojskovodja Janoša Hunyadija, ki je blesteče porazil leta 1456 Turke pri Beogradu, se začne kulturni vzpon Budimpešte. Kralj Matija Korvin, naš legendarni kralj Matjaž, je dal zgraditi vrsto lepih stavb v renesančnem slogu, ki so še danes kras mesta, pospeševal je znanost in umetnost ter bil sploh napreden vladar. Ko je postal avstrijski kralj, so zanj zvedeli tudi Slovenci ter ga kasneje napravili za svojega junaka, ki spi pod goro Peco, da ob svojem času pride spet na svetlo in prinese slovenskemu ljudstvu svobodo.

Po njegovi smrti (žal ni imel moških potomcev), se začne propad Madžarske. Leta 1526 pade v bitki pri Mohaczu v Baranji kralj Ludvik (Lajos II.), Turki se polastijo vse Madžarske. Leta 1541 pride tudi Buda v turško roke. 145 let je Buda s Pešto turško mesto. Leta 1686 jo vojvoda Karel Lotriški končno spet iztrga Tur-

Občni zbor SKAD-a

Slovensko katoliško akademsko društvo (SKAD) je imelo v soboto 13. novembra v prostorih Katoliškega doma svoj 17. redni občni zbor. Ob tej priložnosti smo poslušali zelo zanimiva poročila predsednika, tajnice, blagajnice in ostalih odbornikov, in prav je, da širšo javnost obvestimo o delu našega društva. Skozi vrste SKAD-a je šlo v minulih letih veliko akademikov in vsako leto novi člani prinašajo mladih moči v društvo; število novih članov je sicer omejeno in del goriških akademikov se v SKAD ne vključuje; nekateri tega ne naredijo zaradi idejne usmeritve našega društva, večina pa zato, ker ne čuti potrebe po združenju in živi raje v previdni odmaknjenosti. Morda je tudi delovanje SKAD-a tako, da koga ne zadovolji, saj vemo, da ne skrbi samo za organiziranje akademikov, ampak se posveča tudi pripravljavanju visoko kvalitetnih kulturnih večerov, nastopov, razstav in podobno.

Poročila tajnice je pokazalo res uspešno delovanje v minulemu letu; lahko omenimo le najbolj pomembne podvige: ciklus predavanj z naslovom Vprašanje sodobnega človeka in naša stvarnost, razstava Grupe U, študijski dnevi v Zabnicah.

Tudi denarja je bila nekaj več kot druga leta, a je tudi odšel skozi roke blagajničarke, kar je razumljivo ob tako živahnem delovanju.

Po poročilih odbornikov so bile na vrsti volitve novega odbora, ki so prinesle precej novosti. Za predsednika je bila izvoljena Metka Klanjšček, ki obiskuje prvi letnik pravne fakultete na tržaški univerzi. Tudi med ostalimi odborniki so nekatera nova imena; odbor sestavljajo Helena Knez, Kazimira Blažič, Zdenko Hvala, Lučana Budal, Silvan Kerševan in Marko Paulin.

Prepričani smo, da bo novi odbor v delovnem letu, ki je pred nami, skrbel za živahno delovanje in korist akademikov pa tudi vse naše skupnosti na Goriškem. Gotovo je že čas, da se med nami uveljavijo novi načini kulturnega delovanja, ki naj vzbudijo zanimanje v ljudeh, ki jim ni za zborovsko petje ali za sodelovanje pri

dramskih nastopih. To so načini dela, ki so vsekakor nujno potrebni in koristni ter se morajo ohraniti. A kdor nima za to veselja, ta bi pa morda rad sodeloval pri urejanju dobre knjižnice ali pri organiziranju razstav, koncertov in srečanj.

Ni težko napovedati, kakšne bodo oblike kulturnega udejstvovanja v bodočih letih. Dovolj je, da pogledamo, kako je danes v velikih centrih civiliziranega Zapada. Kultura ostaja potreba človeka, a zlasti v visokih oblikah, to se pravi v obliki nastopov profesionalnih skupin, ki jim je to poklic. Diletantski zbori in dramske skupine obstajajo le kot kratkotrajne in zastarele tvorbe. Kot je danes tam, tako bo gotovo v nekaj letih tudi v Gorici. Država bo razumela potrebo po kulturnih prireditvah in jih bo izdatno podprla. Takrat bodo potrebni ljudje, ki bodo znali sredstva porabiti za organiziranje takih predstav, ki bodo skupnosti koristne in zanjo primerne. Prav je, da se že zdaj nekateri pripravljajo za to delo, da se ne bo nekoč naša skupnost znašla brez zmognih voditeljev.

Naj bo torej SKAD tudi v tem letu društvo mladih izobražencev s široko razgledanostjo in odprtostjo, vedno pripravljeno prispevati k vsestranski rasti osebnosti njih samih in vseh naših ljudi.

xxx

ZA KMETOVALCE

Prijava vina do 29. novembra

Letošnji pridelek vina je treba prijaviti občinskemu trošarinskemu uradu najkasneje do 29. novembra. Prijava je obvezna za vse, ki so pridelali vino iz lastnega ali kupljenega grozđa. Samo na podlagi te prijave bo mogoče dobiti dovoljenje za prodajo vina v osmici ali na debelo.

Kmetijski tečaji

Nedavno sta se pričela dva kmetijska tečaja: prvi v Slivnem in drugi v Sv. Križu pri Trstu. Na obeh obravnavajo pridelovanje vina ter zadevne evropske predpise. Predava inž. Janko Košir.

S TRŽAŠKEGA

Marijin dom ul. Risorta 3

V petek 19. novembra se je v našem Domu vršilo prvo versko predavanje v letošnji zimski sezoni. Predaval je prof. A. Rebulia o temi: »Pogovor z Nevidnim«.

Čeprav je tisti večer nenadoma nastopilo slabo vreme z neurjem, se je kljub temu zbralo 92 oseb, po večini izobražencev, ki so z veliko pozornostjo poslušali moderno razmišljanje o molitvi. S primerami iz sedanjega življenja in duhovitimi domislicami je znal predavatelj na zanimiv način razložiti, da je pogovor z Bogom nekaj, kar najbolj povzdiguje človekovo dostojanstvo. Za ta pogovor je seveda potrebna vera. Po predavanju so bila stavljena mnoga vprašanja, na katera je predavatelj na globok način odgovarjal.

Po seznamu aktualnih problemov, ki jih je sestavil odbor sestavljen iz zastopnikov Marijine družbe, skavtinj in skavtov 5. čete, se bodo vršila še naslednja predavanja v prihodnjih mesecih:

»O duhovniški službi v današnji viharini dobi« v petek 10. decembra; predaval bo p. Mihael Žužek DJ iz Ljubljane;

»O "mitih" v sv. pismu« v petek 7. januarja 1972; predaval bo dr. Franc Bergant iz Londona;

»O pravičnosti v svetu« po sklepih škofске sinode v Rimu v petek 28. januarja; predaval bo stolni kanonik Rafko Lešnik iz Ljubljane;

»O psihologiji vere« v petek 19. februarja; predaval bo univ. prof. dr. Anton Trstenjak iz Ljubljane.

V marcu bo še predavanje o problemih zakona.

V našem Domu smo začeli z delovanjem v oktobru. Tedaj je najprej predaval misijonar Radko Rudež o svojem delovanju v misijonih v Zambiji, potem na misijonsko nedeljo msgr. Lojze Turk iz Beograda o položaju katoličanov v Makedoniji, končno je gđc. Ivanka Furlan pokazala lepe slike z našega romanja k Mariji Bistriški in o Rabu.

Na drugo nedeljo v novembru nas je obiskal jezuitski pater iz Borovnice p. F. Kovač, ki je imel duhovno obnovo za mladino in za Marijino družbo.

Na prvo adventno nedeljo, 28. novembra, bodo naši skavti uprizarili moderno igrano »Vsak človek je moj brat«. Precej časa se že nanjo pripravljajo. Pričakuemo, da se bodo dobro postavili, obiskovalci pa napolnili dvorano. Tako bo ta igra lep začetek dramskih nastopov v letošnji sezoni na našem odru.

Martinovanje v Dolini

V Dolini imajo zelo delaven Mladinski krožek, ki združuje fante in dekleta iz dolinske župnije. Krožek ima na razpolago lastne prostore v župnišču, kjer se večer za večerom zbira mladina, se tam duhovno izpopolnjuje in prijetno zabava, saj družabnih iger ne manjka, prav tako pa je na voljo tudi bogata knjižnica. Duša krožka je domači župnik g. Grmek.

Za dan sv. Martina II. novembra, ko se mošt v vino spremeni, so podjetni mladinci letos pripravili razstavo »mladega vina«, kar je bilo nekaj novega. Presenečeni vinogradniki so poslali v oceno 16 vzorcev belega in 8 vzorcev črnega vina. Posebna žirija petih strokovnjakov je to vino ocenila in prisodila prvo nagrado za belo vino — srebrni pokal — Zoriju Pantercu iz Doline, prvo nagrado za črno vino — tudi srebrni pokal — pa Francu Krmecu iz Doline. Ostali razstavljalci so prejeli zlate značke.

Pravo martinovanje, združeno s slovensko razdelitvijo nagrad, je bilo v nedeljo 14. novembra. V okusno opremljeni dvorani Mladinskega doma, kjer je blestel z velikimi črkami napis »Martinovanje 71«, se je zbralo okoli sto gostov in nagrajencev. Razdelitvi nagrad je sledilo praznovanje svetnika ob zvokih harmonike, petju narodnih pesmi in pogostitvi navzočih.

★

Za varnost pred komarji, termiti in kužnimi boleznimi

Z deželnim zakonom št. 30 z dne 3. avgusta 1971 je deželna uprava prejela pooblastilo, da krije stroške za nabavo cepiva in razkuževalnih sredstev v primeru, da se pojavi epidemija, ki bi ogrozila javno zdravje. Prav tako je pooblaščen, da sklepa pogodbe s specializiranimi podjetji za uničevanje komarjev na obalnem področju in prevzame zadevne stroške. Daje lahko podela občanom posebne podpore za boj proti termitom in povrne nastalo škodo. V te namene je uprava stavila na razpolago znesek sto milijonov lir za vsako leto v dobi 1971-73.

RADIO TRST A

Poročila: 7.15 (samo ob delavnikih), 8.15, 11.30 (samo ob delavnikih), 13.15, 14.15, 17.15 (samo ob delavnikih), 20.15 in 23.15.

Dejstva in mnenja: 14.15 (samo ob delavnikih).

Sport: (dnevno) ob 20.00 uri.

Sporod od 28. nov. do 4. dec. 1971

Nedelja: 8.05 Slovenski motivi. 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu. 9.45 Glasba za harfo. 11.15 R. Reggiani: »Turi in njegovi godci«. Dramatizirana mlad. zgodba. 11.35 Ringaraja za naše malčke. 11.50 Vesele harmonike. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 13.00 Kdo, kdaj, zakaj... 14.45 Glasba iz vsega sveta. 15.45 Miniaturni koncert. 16.30 Sport in glasba. 17.30 A. Marodič: »Lepa Klavdija«. Drama. 18.30 Revija zborovskega petja. 19.00 Motivi s filmskega platna. 19.30 Bednarik: »Pratika«. 19.45 Mali ansambli. 20.30 Sedem dni v svetu. 21.00 Iz slovenske folkloze: »Ljudske pesmi«.

Ponedeljek: 11.40 Radio za srednje šole. 17.20 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Radio za srednje šole. 18.50 Slavni dirigenti. 19.10 Odvetnik za vsakogar. 19.45 Zbor Sv. Ignacija iz Gorice, ki ga vodi prof. Jericijo. 20.35 Pesmi brez zatonov. 21.00 Kulturni odmevi. 21.20 Orkester proti orkestru. 21.55 Slov. solisti.

Torek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 12.10 Bednarik: »Pratika«. 17.20 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Komorni koncert. 19.00 Veliki mojstri jazza. 19.10 Pesniški svet Srečka Kosovela. 19.20 Otroci pojó. 19.30 Nekoč je bilo... 19.45 Ameriške pesmi. 20.35 Verdi: »Nabucco«, opera.

Sreda: 11.40 Radio za I. stopnjo osnovnih šol. 12.10 Liki iz naše preteklosti: »Milan Košič«. 17.00 Kvartet Ferrara. 17.20 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Radio za I. stopnjo osnovnih šol. 19.10 Higiena in zdravje. 19.20 Glasbeni vrtljak. 19.40 Zbor »Kras« iz Dola-Poljan. 20.35 Simfonični koncert.

Četrtek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 12.10 Pod farnim zvonom župne cerkve v Plešičih. 17.00 Lavrenčičev kvartet. 17.20 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 19.10 Pisani balončki, radijski tednik za najmlajše. 20.35 »Sangés«. Drama. 21.20 Zabavni orkester RAI iz Rima in Alessandro-nijevi »Cantori moderni«. 21.50 Skladbe davnih dob.

Petek: 11.40 Radio za II. stopnjo osnovnih šol. 12.00 Kitarist Pizzigoni. 12.10 Pomenek s poslušavkami. 17.00 Safredov orkester. 17.20 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Radio za II. stopnjo osnovnih šol. 18.50 Sodobni slovenski skladatelji. 19.20 Slovenski narečni dokumenti (9) »Terske rokopisne pridige iz polovice 18. stoletja«. 19.45 Ženski vokalni kvartet iz Ljubljane. 20.35 Gospodarstvo in delo. 20.50 Koncert operne glasbe. 21.50 Folklorni plesi.

Sobota: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 11.50 Veseli motivi. 12.10 Prilaganje v živalskem svetu. 14.45 Glasba iz vsega sveta. 15.55 Avtoradio. 16.10 Album operet. 16.50 Jazzovski koncert. 17.20 Verske aktualnosti v evropskem tisku. 17.30 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Koncertisti naše dežele. 19.10 Družinski obzorik. 19.25 Protagonisti popevke. 19.40 Zbor »F. Prešeren« iz Kranja. 20.35 Teden v Italiji. 20.50 Zbrane balade: »Trubadur«.

OBVESTILA

Nedeljske maše v slov. jeziku v Gorici: ob 6.30 v stolnici; ob 7.30 v kapeli Zavoda sv. Družine (ul. Don Bosco 66); ob 8. uri pri Sv. Ivanu; ob 8. uri v kapeli Marijinih sester (Corso Italia 120); ob 9. uri pri Sv. Ignaciju na Travniku; ob 10. uri pri Sv. Vidu na Placuti; ob 19.30 (poleti ob 20.30) pri Sv. Ivanu. Od septembra do julija je tudi večerna sv. maša med tednom ob 19.30 v cerkvi sv. Ivana.

Sedejeva spominska proslava v Cerknem. 28. novembra bo poteklo 40 let od smrti pok. nadškofa dr. Fr. B. Sedeja. V Cerknem, njegovem rojstnem kraju, bo ta dan v župnijski cerkvi ob 10. uri cerkvena spominska proslava, združena z mašo. Slavnostni govornik bo škofijski kancler dr. Rudi Klincec iz Gorice.

Razstava slikarja Vlad. Klanjščka je odprta v Katoliškem domu vsak večer ob delavnikih od 19^h do 20.30 vključno do ponedeljka 29. novembra, v nedeljo 28. novembra pa od 10.30 do 12. ure in popoldne od 16. do 19. ure.

Ob prvi obletnici p. Jozafata Ambrožiča bo v četrtek 2. decembra v cerkvi sv. Ivana v Gorici ob 19.30 sv. maša za pokojnega patra, h kateri so vabljeni vsi, ki so ga poznali in cenili njegovo delo.

Miklavževanje v Katoliškem domu, združeno z obdarovanjem otrok, bo prihodnjo soboto 4. decembra ob 15.30. Darila lahko oddate pri družini Spacapan v Katoliškem domu, Drevored 20. sept. 85.

Solski odbor za leto 1970/71 sklicuje sestanek staršev dijakov gimnazije-liceja, ki se bo vršil v nedeljo 28. novembra ob 10.30 v šolskih prostorih v ulici Croce v Gorici. Treba je izvoliti nov odbor ter se pogovoriti o marsičem.

Slovenski mladinski krožek v Barkovljah pripravlja miklavževanje, ki bo dne 5. decembra ob 17. uri v župnijski dvorani. Na sporedu je priložnostna igra ter nastop učencev barkovljanske osnovne šole. Vsi Barkovljani prav prisrčno vabljeni.

»Lepo je biti mlad«. Tak je naslov knjige, ki jo je spisal slovenski lazarist v Argentini Franc Sodja, znan po svoji knjigi »Pred vrati pekla«. Na 180 straneh je zbrana dolga vrsta kratkih premišljanj — na vsaki strani je eno — ki so namenjena predvsem mladim ljudem. Čudovite so misli, ki jih najdemo v tej knjigi. Za vsak dan bo bralec našel nekaj zase in če se bo ob misli ustavil, bo ves dan poln Boga. Knjigo krasi deset celostranskih slik iz gorskega sveta, platnice pa so prekrite z belimi planikami. Tudi odrasli bodo v knjigi našli bogato duhovno hrano. Knjiga, ki je na voljo na upravi našega lista, stane broširana 1.200 lir, vezana 1.700 lir, po pošti 300 lir več. Knjigo toplo priporočamo. Kdor jo bo enkrat vzel v roko, se bo znova in znova vračal k njej. Prepričajte se sami!

Novi »Zbornik Svobodne Slovenije«. Prejeli smo iz Argentine nekaj izvodov te obširne in vsebinsko bogate knjige. Na 328 straneh je tradicionalno velikega formata je toliko zanimive vsebine, da bo vsak bralec našel članke, razprave ali poročila, ki ga bodo posebej zanimali, pa naj bo zgodovinar ali znanstvenik, pesnik ali pisatelj, gornik ali umetnik, javni delavec ali ljubitelj narave. Poleg 328 strani ima Zbornik tudi številne ilustracije, gorniško in umetniško prilogo. Noben Slovenec, ki duhovne vrednote ceni in mu je pri srcu ustvarjalnost slovenskih izseljencev, ne more biti brezbrizen do te knjige. Cena 3.600 lir.

DAROVI

Za Kat. glas: N. N., Mavhinje, 2.000 lir.

Za Zavod sv. Družine: N. N., Solkansko polje, 5.000 lir.

V počastitev pok. dr. J. Ukmarja so zbrali v Rojanu 30.000 lir za izdajo njegove knjige Eshatologija in 30.000 lir za prizidek teološke fakultete v Ljubljani.

Za Ukmarjev nagrobni spomenik je bilo do sedaj nabranih 520.000 lir.

V počastitev pok. Jožefa Cossi daruje Rozina Montini 5.000 lir za misijone in 5.000 lir za Vincencijevo konferenco v Rojanu.

Za Baragov dom v Ricmanjih: družina Dobrila, Pulje-Ricmanje, 10.000; Vera Turk, Trst, 10.000; Marija in Karel Jelušil, Trst, 10.000 lir.

Za prizidek teol. fakultete v Ljubljani: v počastitev pok. dr. Jakoba Ukmarja Pina Tavčar 2.000, Marija Svagelj 2.000, N. N. 2.000 lir.

Za cerkev v Stojakovem: prof. Angela Kodrič, Trst, 1.000 lir.

Za misijonarja Stanta: dve prijateljici iz Barkovelj 10.000 lir.

Za lačne po svetu: N. N. ob izgubi duhovnega očeta pok. dr. Jakoba Ukmarja 10.000 lir.

Vsem plemenitim darovalcem Bog povrni, rajnim pa daj večni pokoj!

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
ZVEZA SLOV. KAT. PROSV. - GORICA
SLOV. PROSVETNA ZVEZA - GORICA

v sodelovanju z EMAC iz Gorice
Jovan Sterija Popović

SKOPIH ALI KIR JANJA

komedija v treh dejanjih

Prvič v slovenščini

V nedeljo 28. t. m. ob 16. uri (abonma red B - okoliški)

V ponedeljek 29. t. m. ob 20.30 (abonma red A - mestni)
v Katoliškem domu v GORICI

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: Trgovski 70 lir, osmrtnice 100 lir, k temu dodatni 8% davek za registrski urad.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo

Cecilijanka 1971

Mogočna udeležba občinstva, štirinajst nastopajočih zborov in duhovna prisotnost letos umrlega glasbenika dr. Franca Cigana so bile tri značilnosti letošnje Cecilijanke, štirinajste po vrsti. Prav poseben svečanostni ton pa je dala prireditvi navzočnost koroških rojakov, ki so bili povabljeni, da se udeležijo te naše tradicionalne revije pevskih zborov, katera je bila posvečena spominu moža, ki je, čeprav Prekmurec po rodu, najboljša in najbolj plodna leta svojega življenja posvetil koroškim Slovencem.

Zveza slovenske katoliške prosvete v Gorici, ki je revijo organizirala, je povabila tudi pevski zbor »Jakob-Petelin-Gallus« iz Celovca, kateremu je rajni dirigent dr. Cigan posvetil toliko skrbi in ljubezni. Zaradi objektivnih težav zbor ni mogel priti; prišlo pa je odposlanstvo koroških Slovencev, med njimi bivši ravnatelj slovenske gimnazije dr. Jožko Tischler, predsednik Krščansko-kulturne zveze župnik Kassl in sedanji dirigent omenjenega zbor.

Goste, zbere in občinstvo je najprej pozdravil podpredsednik ZSKP dr. Damijan Paulin, ki je tudi orisal lik pokojnega dr. Cigana. Za pozdravne besede se mu je zahvalil župnik Kassl, ki je poudaril, da nas Slovence na Koroškem in ob Jadrano povezuje narodnost in naš krščanski svetovni nazor, ki jima moramo biti zvesti tudi vnaprej.

Takoj nato so združeni pevski zbori pod vodstvom prof. Stanka Jericija zapeli Ciganovo »Pesem mladine«. Tudi trije od nastopajočih zborov (iz Ukeve, iz Doberdoba in »Lojze Bratuž« iz Gorice) so zapeli tri Ciganove skladbe: Domov v slovenski kraj, Naša pesem in Zdaj je pomlad.

Kot smo že rekli, je na letošnji Cecilijanki nastopilo 14 zborov: deset z Goriškega, cerkveni zbor »Planinka« iz Ukeve v Kanalski dolini in kot gostje moški zbor »Srečko Kosovel iz Ronk«, cerkveni zbor Novega sv. Antona iz Trsta in moški zbor »Jadrane« iz Vrtojbe«. Vsi razen slednjega so zapeli po dve pesmi.

Prvi je prišel na oder cerkveni pevski zbor »Planinka« iz Ukeve, ki ga vodi Franc

Sivec. Kot vedno se je predstavil v svojih slikovitih oblekah. Sledil mu je ženski zbor Marijine družbe iz Gorice (vodi prof. Lojzka Bratuž). Za njim so se do odmora zvrstili: cerkveni zbor iz Doberdoba (Karel Lavrenčič), mešani zbor »Lojze Bratuž« (prof. Stanko Jericijo), moški zbor »S. Kosovel« iz Ronk (Pavlina Komel), cerkveni zbor iz Standreža (Ivo Bolčina) in moški zbor iz Stmavra (prof. Gabrijel Devetak).

Povezavo in napoved pesmi so imeli na skrbi Marko Brajnik, Ileana Sirk in Mirko Spacapan, ki so svojo nalogo zelo dobro opravili.

V drugem delu so se občinstvu predstavili še sledeči zbori: moški zbor »Mirko Filej« iz Gorice (Zdravko Klanjšček), cerkveni zbor iz Steverjana (Herman Srebernič), mešani zbor iz Podgore (Mirko Spacapan), cerkveni zbor Rupa-Peč (Zdravko Klanjšček), moški zbor »Fantje izpod Grmade« (Ivo Kralj) in cerkveni zbor Novega sv. Antona v Trstu ojačen s pevci iz Barkovelj (Janko Ban).

Kot zadnji je nastopil moški zbor »Jadrane« iz Vrtojbe pod vodstvom Cirila Siliča. Njegov nastop je bil dostojen zaključek te pevske revije, saj je svoje tri pesmi zelo dovršeno podal. S Prešernovo »Zdravljico« (U. Vrabc) je zaključil svoj spored, a na željo občinstva, ki mu je z obilnim ploskanjem dalo zaslužno priznanje, je dodal še eno pesem.

Občinstvo je zadovoljno odhajalo iz dvorane. Spet je slovenska pesem ogrela naša srca in nas navdušila za ideale, ki jih izpoveduje Zveza slovenske katoliške prosvete na Goriškem s svojim vztrajnim delom. Strokovno oceno, ki jo bo napisal prof. Ubald Vrabc, pa bomo objavili v prihodnji številki našega lista.

—jk

Lep uspeh goriške rojakinje

Na univerzi v Modeni je z najvišjo oceno in pohvalo dosegla specializacijo iz nevropsihiatrije dr. Franka Vizintin. Čestitamo k uspehu.